

LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJOS VRUBLEVSKIŲ BIBLIOTEKOS VEIKLOS 2010 m.

ATASKAITA

Dokumentų fondai ir skaitytojai. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos fondą 2010 m. gruodžio 31 d. sudarė 3.777.145 egz., iš jų 267.225 saug. vnt. rankraštinų dokumentų.

2010 m. bibliotekos Pagrindinis fondas papildytas 23.448 fiz. vnt. naujai gautų dokumentų, iš jų 509 fiz. vnt. rankraščių.

Per ataskaitinius metus sukomplektuota 9.719 egz. lietuviškų spaudinių, iš jų 4.943 dokumentai gauti kaip privalomasis egzempliorius.

2010 m. bibliotekos fondai papildyti 12.476 egz. užsieninių leidinių. 2010 m. buvo užprenumeruoti 152 pavadinimai užsieninių mokslinių periodinių leidinių už 243.028,00 Lt. Iš 462 mainų partnerių užsienyje mainais gauta 5.395 egz. leidinių už 438.350,58 Lt, o išsiųsta 5.902 egz. už 142.547,56 Lt.

2010 m. 4.357 egz. spaudinių gauta kaip labdara ir dovanos.

Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos Rankraščių skyriuje ataskaitiniu laikotarpiu sukomplektuoti keturi nauji fondai: Nastazijos Kairiūkštytės – F 392, Antano Stancevičiaus fondas – F 393, Algirdo Povilo Vaškelių – F 394, Stasio Algimanto Goberio – F 385.

Bibliotekoje toliau buvo kaupiami dokumentai netradicinėmis laikmenomis. 2010 m. gruodžio 31 d. kompaktinių diskų kolekcijoje buvo 485 egz., per metus jų sukomplektuota 80 vienetų.

2010 m. LMAVB gavo prieigą prie 29 licencijuojamų duomenų bazių, iš jų 27 buvo gautos nemokamai. **MathSciNet**, kaip ir anksčiau, buvo gaunama mainais iš *Mathematical Reviews* leidėjų. **Springer LINK** ir **Institute of Physics** el. žurnalus biblioteka prenumeravo už savo lėšas (47.177,00 Lt.).

2010 m. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekai, kaip Lietuvos mokslinių bibliotekų asociacijos narei, buvo suteikta galimybė nemokamai testuoti 22 duomenų bazes (2009 m. – 9). Pagal testavimo duomenis, mūsų bibliotekos vartotojai labiausiai naudojami universalios tematikos duomenų baze **Cambridge Journals Online**.

Skaitytojai. 2010 m. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekoje buvo 10.469 registruoti skaitytojai, iš jų 187 – iš 15 užsienio šalių: Lenkijos – 110, Baltarusijos – 42, Rusijos – 9, Vokietijos – 7, JAV, Didžiosios Britanijos, Prancūzijos – po 3, Bulgarijos, Suomijos – po 2, Švedijos, Latvijos, Čekijos, Ispanijos, Kolumbijos, Šveicarijos – po vieną. Užsienio šalių skaitytojus domina bibliotekoje saugomi rankraštiniai dokumentai, Retų spaudinių skyriaus senosios lituanikos, rosikos fondų leidiniai, senosios fotografijos, Senosios periodikos skyriuje saugomi dokumentai.

Skaitytojai bibliotekoje apsilankė 75.507 kartus, jiems išduota 338.357 egz. dokumentų iš bibliotekos fondų. 2010 m. per tarpbibliotekinį abonementą išduota 698 egz. dokumentų, gauta 872 egz. iš užsienio bibliotekų.

Ataskaitiniais metais vartotojai per internetą kreipėsi į bibliotekos elektroninį katalogą, ieškodami reikiamos informacijos: 298.122 kartus apsilankė pagrindiniame kataloge, 36.085 kartus – rankraščių kataloge, mokslo institutų publikacijų DB – 47.965 kartus, Lituanistikos kataloge – 452.185 kartus.

2010 m. biblioteka 9-ioose savo skyriuose mokslo institutuose (2010 m. gruodžio 1 d. skyrius Fizikos institute uždarytas) aptarnavo 1.223 skaitytojus; jie apsilankė 17.790 kartus, ir jiems išduota 51.101 egz. dokumentų.

2010 m. visi bibliotekos skyriai institutuose, įvykdžius mokslo įstaigų reformą Lietuvoje, pakeitė pavadinimus. Su didžiąja jų dalimi buvo pasirašytos naujos bendradarbiavimo sutartys.

Spaudinių ir rankraščių tvarkymas. 2010 m. gruodžio 31 d. bibliotekos pagrindiniame elektroniniame kataloge (jame atspindimi naujai gaunami dokumentai, išskyrus rankraščius) buvo 230.973 įrašai (per metus papildyta 15.979 įrašais), rankraščių kataloge – 61.396 įrašai (papildyta 4.863 įrašais).

Mokslo publikacijų duomenų bazėje – 40.504 įrašai (papildyta 4.018 įrašais).

2010 m. bibliotekos Knygų tvarkymo ir katalogų skyrius sukatalogavo 16.129 spaudinius, susistemino 7.357 pav., sudalykino 6.691 pav. dokumentų. Tęsdamas bendradarbiavimą su Nacionaline M. Mažvydo biblioteka, skyrius sunormino 3.383 vardus, įtraukiamus į autoritetinių vardų bazę. Autoritetinius įrašus kūrė ir specializuotieji skyriai: Retų spaudinių skyrius – 74, Rankraščių skyrius – 368.

Rankraščių skyrius 2010 m. į skyriaus elektroninį katalogą įrašė visų sutvarkytų dokumentų bibliografinius aprašus (4.644 vnt.): buvo kataloguojami F 215, F 183, F 157, F 43, F 322 fondai ir naujai gauti pavieniai rankraščiai. Buvo tęsiamas F 318 (Vilniaus arkivyskupijos dokumentų kolekcijos) ir F 342 (Vilniaus kunigų seminarijos) fondų elektroninių įrašų sisteminimas – susisteminta 390 įrašų.

Retų spaudinių skyrius elektroninį katalogą papildė 1177 įrašais: aprašytas vienas seniausių ir svarbiausių skyriaus rinkinių – 63 inkunabulai, įvesta 419 vnt. senųjų atvirukų aprašų, kompleksiškai aprašyta 543 egz. XVII–XVIII a. dokumentų, elektroninį katalogą papildė 179 įrašais apie XIX a. lietuviškus leidinius, 111 įrašais – apie parankinio fondo dokumentus.

Senosios periodikos skyrius elektroninį bibliotekos katalogą papildė 570 įrašų.

Bibliotekos skyriai institutuose, prieš keletą metų įsijungę į elektroninio bibliotekos katalogo kūrimą, ataskaitiniais metais įvedė 1.766 įrašus.

2010 m. Informacijos skyrius į elektroninį katalogą įvedė 461 įrašą.

Fondų ir vartotojų aptarnavimo skyrius trumpuoju aprašu į elektroninį katalogą įrašė 3.332 egz. elektroniniame kataloge neatspindėtų dokumentų.

Ataskaitiniais metais Informacinių sistemų skyrius tęsė darbus Europos Sąjungos struktūrinių fondų projekte „Tarptautinės mokslinės duomenų bazės „Lituanistika“ katalogo ir jos pagalbinių duomenų bazių administravimas“. 2010 m. bazė buvo papildyta 7.441 bibliografiniu įrašu, Lituanistikos kataloge ataskaitinių metų pabaigoje buvo 28.272 įrašai.

„Lituanistika“ – tai ilgiausiai bibliotekoje vykdomas projektas. Nuo 2010 m. biblioteka su kitais partneriais įsitraukė į LNB administruojamą „Virtualios elektroninio paveldo sistemos plėtra“ (VEPS) projektą, finansuojamą iš ES SF.

2010 m. bibliotekoje iš viso buvo vykdomi 5 įvairūs projektai.

Bibliografinis informacinis darbas. 2010 m. bibliotekos darbuotojai atsakė į 7.827 bibliografines užklausas, kurias skaitytojai pateikė žodžiu ar raštu. Nemažai užklausių gaunama ir į jas atsakoma elektroniniu paštu. Bibliotekos kataloguose budinčios Informacijos skyriaus bibliografės atsakė į 998 bibliotekos vartotojų užklausas.

22 bibliotekos lankytojams buvo suteikta 250 bibliografinių konsultacijų.

Biblioteka išleido: 1. *Arte et Marte: senieji dokumentai karo tema*, skirta Žalgirio mūšio 600-osioms metinėms: parodos katalogas / parengė D. Palačionytė, V. Radvilienė.

– Vilnius, 2010.

2. *Valstybinės reikšmės bibliotekos Lietuvoje*: publikacijų ir diskusijų rinkinys / parengė Sigita Vikšraitienė. – Vilnius, 2010.

3. *Lietuvių kalbotyra 2001–2005*: literatūros rodyklė / sudarė K. Janušaitė, R. Pukėnienė. – Vilnius, 2010 (elektroninis leidinys).

Parengta spaudai: bibliotekos darbuotojos parengė mokslininkų darbų bibliografinės rodyklės, kurios bus atspausdintos kitų institucijų leidiniuose:

1. *Karolis Jankevičius*: literatūros rodyklė (sudarė J. Kažienė), 281 įrašas.

2. *Ričardas Baubinas*: literatūros rodyklė (sudarė S. Dagienė), 320 įrašų.

3. *Žybartas Jackūnas*: literatūros rodyklė (sudarė A. Putelienė).

2010 m. bibliotekos Informacijos skyriuje buvo rengiamos dar 5 įvairios bibliografinės rodyklės: *Lietuviškų periodinių leidinių straipsnių retrospektyvioji bibliografijos rodyklė (nacionalinė)*, *Jonas Basanavičius*, *Tadas Vrublevskis*, *Algimantas Grigelis*, *Vaclovas Aliulis*.

A. Grybienė parengė bibliografijos rodyklę „Publikacijos apie Žalgirio mūšio 500-ųjų metinių minėjimą 1910 m. periodinėje spaudoje“, kuri bus publikuojama tarptautinės parodos „Kaip tai atsitiko didžiajame mūšyje... Žalgirio atodangos“ kataloge.

Teminės parodos. 2010 m. bibliotekoje buvo surengta 30 teminių parodų.

Bibliotekos vestibulyje buvo organizuota 15 parodų. Jubiliejinėmis parodomis buvo pagerbti mokslininkai: prof. I. Lukšaitė, akad. J. Marcinkevičius, prof. L. Klimka.

Visuomenės dėmesį patraukė parodos, skirtos žymių Lietuvos žmonių jubiliejams: L. Ivinskiui – 200, V. Drėmai – 100, J. Jablonskiui – 150.

Reikšmingu įvykiu bibliotekai ir visuomenei tapo Retų spaudinių skyriaus parengta paroda *Arte et marte: senieji dokumentai karo tema*, kuri 2010-07-07 buvo atidaryta bibliotekoje, o rudenį eksponuota Panevėžyje, G. Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje.

Biblioteka bendradarbiavo su Nacionalinio muziejaus LDK valdovų rūmais rengiant bendrą tarptautinę parodą „Kaip tai atsitiko Didžiajame mūšyje... Žalgirio atodangos“, kuriai eksponatus pateikė ir aprašė net keturi bibliotekos skyriai.

LR Seime iš bibliotekoje saugomų dokumentų R. Kazlauskienė parengė parodą „Kalboje tauta pasisako, kas esanti, ko verta“: J. Jablonskiui – 150.

Retų spaudinių skyrius T. Vrublevskio skaityklos stenduose eksponavo 6 temines parodas, 5 teminės parodos buvo surengtos bibliotekos skyriuose mokslo institute.

Dokumentų konservavimo ir restauravimo skyrius tradiciškai pakvietė į per metus restauruotų dokumentų parodą.

Mokslinis darbas. 2010 m. bibliotekos darbuotojai paskelbė 35 mokslinius straipsnius ir kitas publikacijas šalies ir užsienio spaudoje. Keletą bibliotekos darbuotojų parengtų knygų išleido Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas:

1. *Senosios Lietuvos literatūra, 1253–1795*: apybraižų rinkinys / sudarė Sigita Narbutas, redaktorė Daiva Narbutienė. – Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2010.

2. *Senoji Lietuvos literatūra*: [straipsnių ir publikacijų rinkinys]. – T. 29 / sudarė ir parengė Sigita Narbutas, redagavo Daiva Narbutienė. – Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2010.

Dalyvauta konferencijose. 2010 m. bibliotekos darbuotojai įvairiose mokslinėse konferencijose šalyje ir užsienyje perskaitė 22 pranešimus.

Atskaitiniais metais buvo tęsiamas mokslinis bendradarbiavimas su kolegomis iš buvusios Ukrainos MA (šiuo metu Ukrainos nacionalinė mokslinė Lvovo V. Stefaniko

biblioteka): spalio 28–30 dienomis Lvove vyko tarptautinė mokslinė konferencija „Ukrainos nacionalinė mokslinė V. Stefaniko biblioteka Lvove: istorija ir dabartis“. Konferencijoje pranešimus perskaitė bibliotekos darbuotojos: D. Daukšienė, L. Kairelienė, E. Kuliešienė, D. Narbutienė.

Ataskaitiniais metais bibliotekos darbuotojai skaitė nemažai pranešimų tarptautinėse užsienio konferencijose: Lenkijoje – L. Kairelienė, S. Narbutas, Baltarusijoje – D. Narbutienė, Rusijoje – S. Narbutas.

Lietuvoje vykusiose konferencijose mokslinius pranešimus perskaitė R. Cicėnienė, L. Kairelienė, E. Kuliešienė, S. Narbutas, D. Narbutienė, I. Pajedaitė, B. Railienė, V. Radvilienė, M. Simanavičius, A. Trumpienė, D. Ustinovičius.

Kvalifikacijos kėlimas. Ataskaitiniais metais bibliotekos darbuotojai kėlė savo kvalifikaciją įvairiuose kursuose ir seminaruose bibliotekoje, 17 darbuotojų žinias gilino už bibliotekos ribų.

2010 m. bibliotekoje „Erazmus“ programos remiami stažavo du kolegos iš Vroclavo Universiteto Teisės fakulteto.

Bibliotekoje praktiką atliko 5 Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto Bibliotekininkystės ir informacijos studijų krypties studentai, praktikai vadovavo mokslinė sekretorė L. Kairelienė, o E. Gotalskis vadovavo 6 VU KF II kurso archyvistikos programos studentėms, atlikusioms praktiką „Virtualios elektroninio paveldo sistemos plėtros“ (VEPS) projekte rugsėjo – gruodžio mėn.

VU Komunikacijos fakulteto komunikacijos ir informacijos krypties doktorantūros studijas tęsė R. Cicėnienė.

Neakivaizdinėse VU Komunikacijos fakulteto bibliotekininkystės studijose mokėsi 2 bibliotekos darbuotojos. 2010 m. bakalauro diplomas buvo įteiktas R. Smažinienei, teisės magistro diplomą gavo I. Vachninaite-Voverienė.

Ataskaitiniais metais darbą tęsė bibliotekos seminaras teorinio ir praktinio darbo klausimams aptarti; seminarui vadovauja D. Narbutienė, 2010 m. įvyko keturi renginiai.

Ryšiai su visuomene. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos dokumentų rinkiniai, jų istorija, pastato istorija kasmet pritraukia ne tik gausius skaitytojų būrius, bet ir nemažą būrį ekskursantų: 2010 m. buvo priimta 31 ekskursija (441 asm.). Tai moksleiviai ir studentai iš Vilniaus vidurinių, aukštųjų mokyklų, daug ekskursantų atvyko iš Lenkijos: Vroclavo universiteto bibliotekos darbuotojai, atvykę stažuotis ne tik į mūsų biblioteką, bet ir į VU, VPU bibliotekas, taip pat apsilankė net 46 kolegos iš Varšuvos universiteto bibliotekos.

Su biblioteka susipažinti panoro ir LR Seimo, Vyriausybės, Prezidentūros atstovai – bibliotekoje rudenį įvyko išvažiuojamasis LR Seimo Švietimo ir mokslo komiteto posėdis, kuriame buvo aptariami bibliotekos ateities klausimai.

Daug svečių biblioteka sulaukė balandžio mėnesį per Bibliotekų savaitę paskelbusi atvirų durų dienas – net dešimt kolegų grupių iš įvairių Lietuvos bibliotekų (201 asm.) galėjo žvilgtelėti į jiems atvertą bibliotekoje saugomų dokumentų lobyną, susipažinti su bibliotekos veikla.

Daug kolegų sugūžėjo ir į naujo bibliotekos Skaitmeninio centro atidarymą (patalpos suremontuotos ir įrengtos už VEPS projekto lėšas iš ES struktūrinių fondų).

Biblioteka tęsė kolegishką bendradarbiavimą ne tik su Lietuvos bibliotekomis, bet ir su partneriais užsienyje.

2010 m. vasario 16 d. sveikinant Baltarusijos MA centrinės mokslinės J. Kolaso bibliotekos kolektyvą su 85-mečiu, Minske nutarta tęsti bendradarbiavimą visose ankstesnėse srityse ir 2011 m. surengti tradicinę mokslinę konferenciją Vilniuje.

Naujos bendradarbiavimo gairės numatytos ir su Balstogės Palenkės vaivadijos Lukašo Gurnickio biblioteka, 2010 m. atšventusia savo šimtmečio jubiliejų.

Nauja knygų mainų sutartis pasirašyta su Lvovo V. Stefaniko nacionaline mokslinė biblioteka.

Nauji bendradarbiavimo kontaktai užmegzti su bibliotekomis Karaliaučiuje.

2010 m. biblioteka pateikė net tris paraiškas UNESCO programos „Pasaulio atmintis“ Lietuvos nacionaliniam registru, tuo pačiu atskleidama plačiai visuomenei reikšmingiausius ne tik Lietuvai, bet ir pasauliui dokumentus, saugomus mūsų saugyklose.

Restauravimo ir reprografijos darbai. Dokumentų konservavimo ir restauravimo skyrius 2010 m. restauravo ir konservavo 36.630 sąlyginių lapų bibliotekoje saugomų dokumentų: rankraščių, pergamentų, knygų, žemėlapių, graviūrų ir kt.

Bibliotekos Reprografijos skyrius įrišo 2.478 knygas, pagamino 4.343 fotoreprodukcijas, 3.934 mikrofilmų kadru, 62.574 kserokopijas, nuskenavo 20.417 vaizdus bibliotekos vartotojams ir sukūrė 28.104 bibliotekoje saugomų dokumentų skaitmeninius vaizdus VEPS projekte. Skyrius 2010 m. bibliotekos vartotojams suteikė mokamų paslaugų už 40.755,73 Lt.

Ūkinė veikla. Biblioteka, kiek leido finansinės išgalės, rūpinosi pastato avarinės būklės gerinimu, buvo pagaminta 10 langų susidėvėjusiems pakeisti. Buvo parengti ir vyriausybei pateikti investiciniai projektai esamų pastatų rekonstrukcijai ir naujojo korpuso statybai, o taip pat šilumos mazgų renovavimui, susidėvėjusių langų keitimui, apsaugos, vaizdo stebėjimų, gaisro prevencijos sistemų bei naujų pralaidos vartelių įrengimui.

Struktūra, darbuotojai. Ataskaitiniais metais pasikeitė bibliotekos vadovybė: laimėjęs konkursą, nuo 2010-03-01 prie bibliotekos vairo stoji dr. Sigitas Narbutas, jam talkina pavaduotoja mokslui Rima Cicėnienė, pavaduotoja finansams Vanda Tuguši ir pavaduotojas ūkiui Tadas Valentukevičius, mokslinė sekretorė Leokadija Kairelienė.

2010 m. restruktūrizavus Kompiuterių priežiūros skyrių, jo funkcijas perėmė Informacinių sistemų skyrius. Bibliotekos leidybinę veiklą koordinuoja ataskaitiniais metais įkurtas Leidybos skyrius.

Direktorius

Dr. Sigitas Narbutas

Mokslinė sekretorė

Leokadija Kairelienė